

Tạp chí

Số 6/2016 (153)

KẾ TOÁN & KIỂM TOÁN

CƠ QUAN CỦA HỘI KẾ TOÁN VÀ KIỂM TOÁN VIỆT NAM (VAA)

91 NĂM

NGÀY BÁO CHÍ CÁCH MẠNG VIỆT NAM

TỔ CHỨC GHI CHÉP KẾ TOÁN NHẪM XÁC ĐỊNH DÒNG THU – CHI TRONG HỘ NÔNG DÂN

Tiến sỹ Nguyễn Quốc Oánh, Thạc sỹ Bùi Thị Lâm
Khoa Kế toán và Quản trị kinh doanh, Học viện Nông nghiệp Việt Nam

TÓM TẮT

Là đơn vị kinh tế độc lập, hộ nông dân được tự chủ trong quá trình sản xuất. Tuy nhiên, hầu hết các hộ đều lúng túng trong theo dõi thu - chi và xác định thu nhập. Tổ chức ghi chép kế toán nhằm xác định dòng tiền thu - chi để theo dõi được các hoạt động sản xuất và tiêu dùng, đồng thời giúp hộ nông dân có thêm cơ hội tiếp cận thị trường.

Từ khóa: Hộ nông dân, ghi chép kế toán, dòng tiền, nhu cầu tín dụng.

Guidelines for using bookkeeping to determine cash flows and financial demands in small farmers

ABSTRACT

As independent economic units, small farmers are self-control in their production operations. However, most small farmers in Vietnam are embarrassing to classify cash flows of each activity. The purpose of this paper is to provide detailed guidelines for small farmers to practise frequently bookkeeping in production and consumption activities, hence, to determine their proper financial demands, in particular saving and credit services. The right financing at the right time able to make greater efficiency, improved product quality and increased incomes.

Keywords: small farmers, bookkeeping, cash flows, credit demand.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hiện nay, kinh tế hộ nông dân ngày càng đóng góp to lớn trong sự phát triển kinh tế - xã hội, đặc biệt phát triển nông nghiệp, nông thôn. Do mục tiêu của kinh tế hộ không phải là lợi nhuận giống như doanh nghiệp và do chưa có chế tài bắt buộc trong chính sách kế toán, tài chính nên các hộ vẫn chưa quan tâm đến thực hành ghi chép kế toán. Chính các hộ cũng thiếu thông tin để đưa ra quyết định sản xuất, tiêu dùng và thiếu cơ hội tiếp cận với thị trường (Đình Tuấn Hải và cs., 2009). Để góp phần giải quyết vấn đề này chúng tôi đề xuất việc tổ chức ghi chép kế toán nhằm xác định dòng tiền và cân đối thu – chi trong hộ.

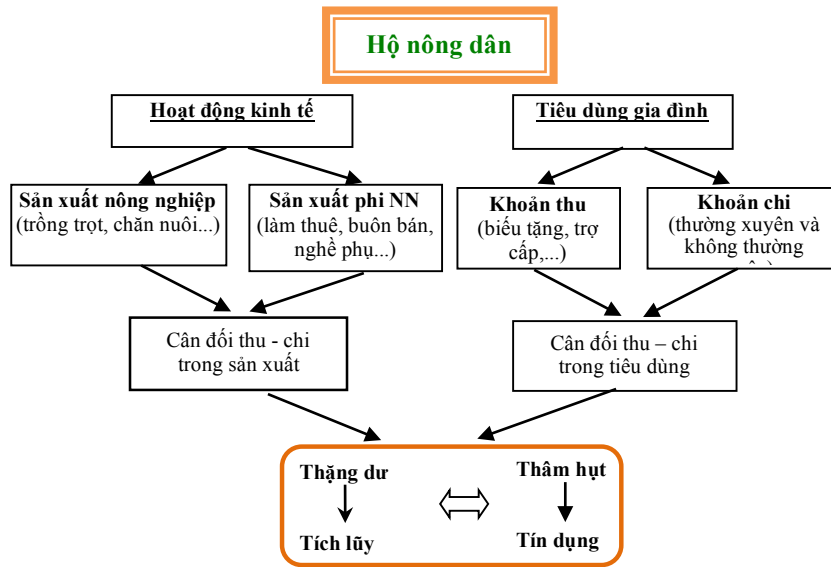
2. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

2.1 Tổ chức ghi chép kế toán nhằm xác định dòng tiền trong kinh tế hộ

Để xác định được dòng tiền thu chi, hộ cần ghi chép đầy đủ các khoản tiền phát sinh từ *hoạt động kinh tế* (sản xuất nông nghiệp, hoạt động phi nông nghiệp) và *hoạt động đời sống* (Hình 1).

Tổ chức kế toán tại hộ được thực hiện phương pháp ghi sổ theo *kiểu kế toán đơn* nhằm phản ánh thu chi theo từng hoạt động kinh tế. Dạng sổ ghi theo tháng được mô tả ở Bảng 1. Nhờ thường xuyên ghi chép thu – chi theo các tháng trong năm mà hộ theo dõi được cho từng hoạt động thu – chi (cả sản xuất và tiêu dùng).

Hình 1: Đặc điểm thu – chi và cân đối trong hộ nông dân

Bảng 1: Minh họa sổ ghi chép kế toán các hoạt động thu – chi trong hộ nông dân

	Các hoạt động kinh tế và tiêu dùng trong hộ	Tháng							
		1	2	11	12	
Phân chi	I. Hoạt động kinh tế								
	1. Sản xuất nông nghiệp								
	a. Trồng trọt								
	a1. Lúa								
	Giống								
	...								
	a2. Ngô								
	b. Chăn nuôi								
	2. Hoạt động sản xuất phi nông nghiệp								
	...								
	II. Tiêu dùng gia đình								
	1. Chi tiêu thường xuyên								
	...								
	2. Chi tiêu không thường xuyên								
...									
Cộng									
Phân thu	I. Hoạt động kinh tế								
	1. Trồng trọt								
	...								
	2. Chăn nuôi								
	...								
	II. Khoản thu khác cho tiêu dùng (nếu có)								
	...								
Cộng									

Nguồn: Tóm tắt từ mẫu sổ ghi chép kế toán hộ (Bùi Thị Lâm, 2008)

Trên cơ sở tập hợp các khoản thu - chi phát sinh, hộ có thể tự tính toán được cân đối dòng thu – chi theo từng tháng. Các nghiên cứu của Lê Hữu Ảnh, Bùi Thị Lâm (2009) và Bùi Thị Lâm (2008) đã sử dụng thông tin từ ghi chép kế toán để tổng hợp được cân đối dòng tiền trong hộ theo tháng (Bảng 2).

2.2 Vận dụng kết quả ghi sổ kế toán trong kinh tế hộ nông dân

Ghi sổ kế toán và xác định cân đối dòng tiền là một minh chứng quan trọng của hộ về hoạt động trong kỳ. Từ đó, hộ có cơ hội mở rộng các mối quan hệ ra bên ngoài về đầu tư, hợp tác, nhận tài

trợ... nhằm phát triển sản xuất và gia tăng thu nhập. Qua đó hộ nông dân có cơ sở trong ký kết hợp đồng nông nghiệp (contract farming) với doanh nghiệp hoặc đi vay ngân hàng. Ghi sổ kế toán xác định được dòng thu - chi theo tháng cho phép hộ lựa chọn phương thức vay phù hợp, tiết kiệm gắn với dòng thu - chi trong hoạt động sản xuất và tiêu dùng (Lê Hữu Ảnh, Bùi Thị Lâm, 2009).

Khi hộ thực hành ghi sổ kế toán, các khoản thu - chi được ghi chép đầy đủ và rõ ràng. Điều đó giúp chủ hộ xác định thu nhập cho từng hợp đồng kinh tế trong hộ. Ngoài ra, hộ theo dõi được diễn biến giá cả thị trường để có cơ sở lựa chọn thời điểm mua bán, điều chỉnh tiêu dùng – tích lũy phù hợp của kế hoạch thu – chi trong hộ.

Bảng 2. Minh họa tổng hợp dòng tiền thu – chi và cân đối từ ghi chép kế toán tại hộ

ĐVT: triệu đồng

Dòng tiền	Tháng											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Dòng tiền thu	8,00	10,00	8,00	8,00	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	25,50	30,50	17,50
Trồng trọt	2,50	2,50	2,50	2,50						20,00	25,00	12,00
Chăn nuôi		2,00										
Khác	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50
Dòng tiền chi	13,92	60,92	15,11	10,12	9,12	11,81	4,17	4,47	5,46	4,47	4,47	8,46
Chi phí trồng trọt	5,00	3,00	6,00	2,00	1,00	2,70	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	4,00
Chi phí chăn nuôi	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30
Chi phí sinh hoạt	8,62	57,62	8,81	7,82	7,82	8,81	2,87	3,17	4,16	3,17	3,17	4,16
Cân đối thu - chi												
Tiền đầu kỳ	20,00	14,08	3,16	1,05	1,93	1,31	2,00	3,33	4,36	4,40	4,43	5,46
Thặng dư, thâm hụt	(5,92)	(50,92)	(7,11)	(2,12)	(3,62)	(6,31)	1,33	1,03	0,04	21,03	26,03	9,04
Trả nợ										21,00	25,00	12,00
Vay nợ		40,00	5,00	3,00	3,00	7,00						
Tiền cuối kỳ	14,08	3,16	1,05	1,93	1,31	2,00	3,33	4,36	4,40	4,43	5,46	2,50

Nguồn: Tổng hợp số liệu từ thực hành ghi sổ ở một hộ nông dân (Bùi Thị Lâm, 2008)

3. KẾT LUẬN

Ghi chép kế toán hộ nhằm xác định dòng tiền thu - chi là một công cụ rất đơn giản nhưng có ý nghĩa quan trọng. Từ kết quả các ghi chép đó, hộ nông dân có thể điều chỉnh được các quyết định sản xuất và tiêu dùng. Mặt khác giúp hộ tiếp cận được với các tổ chức bên ngoài trong hỗ trợ phát triển kinh tế hộ.

Tài liệu tham khảo

- Lê Hữu Ảnh, Bùi Thị Lâm (2009). Xây dựng mô hình bài toán vay vốn tín dụng gắn với dòng thu chi trong hộ nông dân. *Tạp chí Khoa học và Phát triển*. Tập 7, số 2, trang 212- 218.
- Đình Tuấn Hải và Phạm Thị Mỹ Dung (2009). *VIE 104/08: Củng cố và mở rộng mô hình sổ kế toán hộ nhằm đánh giá kết quả kinh tế và tác động tới giảm nghèo tại huyện Mỹ Đức, Thành phố Hà Nội* (Tài trợ bởi Oxfam Hoa Kỳ).
- Bùi Thị Lâm (2008). *Nghiên cứu dòng thu - chi và sử dụng tín dụng của các nông hộ ở huyện Cao Phong, huyện Lương Sơn tỉnh Hòa Bình*. Đại học Nông nghiệp Hà Nội.

Tổ chức ghi chép kế toán

nhằm xác định dòng thu - chi trong hộ nông dân

 TS. Nguyễn Quốc Oánh- Ths. Bùi Thị Lâm*

Là đơn vị kinh tế độc lập, hộ nông dân được tự chủ trong quá trình sản xuất. Tuy nhiên, hầu hết các hộ đều lúng túng trong theo dõi thu - chi và xác định thu nhập. Tổ chức ghi chép kế toán, nhằm xác định dòng tiền thu - chi để theo dõi được các hoạt động sản xuất và tiêu dùng. Đồng thời, giúp hộ nông dân có thêm cơ hội tiếp cận thị trường.

kiểu kế toán đơn, nhằm phản ánh thu chi theo từng hoạt động kinh tế. Dạng sổ ghi theo tháng được mô tả ở Bảng 1, trang 19. Nhờ thường xuyên ghi chép thu - chi theo các tháng trong năm mà hộ theo dõi được cho từng hoạt động thu - chi (cả sản xuất và tiêu dùng).

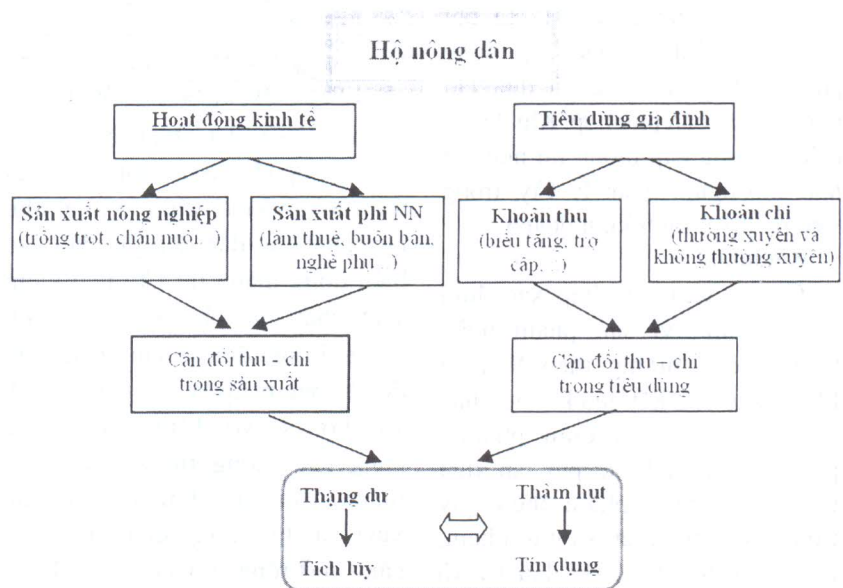
Hiện nay, kinh tế hộ nông dân ngày càng đóng góp to lớn trong sự phát triển kinh tế - xã hội, đặc biệt phát triển nông nghiệp, nông thôn. Do mục tiêu của kinh tế hộ không phải là lợi nhuận giống như doanh nghiệp và do chưa có chế tài bắt buộc trong chính sách kế toán, tài chính nên các hộ vẫn chưa quan tâm đến thực hành ghi chép kế toán. Chính các hộ cũng thiếu thông tin để đưa ra quyết định sản xuất, tiêu dùng và thiếu cơ hội tiếp cận với thị trường (Đình Tuấn Hải và cs., 2009). Để góp phần giải quyết vấn đề này, chúng tôi đề xuất việc tổ chức ghi chép kế toán, nhằm xác định dòng tiền và cân đối thu - chi trong hộ.

chi, hộ cần ghi chép đầy đủ các khoản tiền phát sinh từ hoạt động kinh tế (sản xuất nông nghiệp, hoạt động phi nông nghiệp) và hoạt động đời sống (Hình 1).

Trên cơ sở tập hợp các khoản thu - chi phát sinh, hộ có thể tự tính toán được cân đối dòng thu - chi theo từng tháng. Các nghiên cứu của Lê Hữu Ảnh, Bùi Thị Lâm (2009) và Bùi Thị Lâm (2008) đã sử dụng thông tin từ ghi chép kế

Tổ chức kế toán tại hộ được thực hiện phương pháp ghi sổ theo

Hình 1: Đặc điểm thu - chi và cân đối trong hộ nông dân

Kết quả nghiên cứu

Một, Tổ chức ghi chép kế toán nhằm xác định dòng tiền trong kinh tế hộ.

Để xác định được dòng tiền thu

* Khoa Kế toán và Quản trị kinh doanh, Học viện Nông nghiệp Việt Nam

toán, để tổng hợp được cân đối dòng tiền trong hộ theo tháng (Bảng 2).

Hai, Vận dụng kết quả ghi sổ kế toán trong kinh tế hộ nông dân.

Ghi sổ kế toán và xác định cân đối dòng tiền là một minh chứng quan trọng của hộ về hoạt động trong kỳ. Từ đó, hộ có cơ hội mở rộng các mối quan hệ ra bên ngoài về đầu tư, hợp tác, nhận tài trợ,... nhằm phát triển sản xuất và gia tăng thu nhập. Qua đó, hộ nông dân có cơ sở trong ký kết hợp đồng nông nghiệp (contract farming) với doanh nghiệp hoặc đi vay ngân hàng. Ghi sổ kế toán xác định được dòng thu - chi theo tháng, cho phép hộ lựa chọn phương thức vay phù hợp, tiết kiệm gắn với dòng thu - chi trong hoạt động sản xuất và tiêu dùng (Lê Hữu Ảnh, Bùi Thị Lâm, 2009).

Khi hộ thực hành ghi sổ kế toán, các khoản thu - chi được ghi chép đầy đủ và rõ ràng. Điều đó giúp chủ hộ xác định thu nhập cho từng hợp đồng kinh tế trong hộ. Ngoài ra, hộ theo dõi được diễn biến giá cả thị trường, để có cơ sở lựa chọn thời điểm mua bán, điều chỉnh tiêu dùng - tích lũy phù hợp của kế hoạch thu - chi trong hộ.

Kết luận

Ghi chép kế toán hộ, nhằm xác định dòng tiền thu - chi, là một công cụ rất đơn giản nhưng có ý nghĩa quan trọng. Từ kết quả các ghi chép đó, hộ nông dân có thể điều chỉnh được các quyết định sản xuất và tiêu dùng. Mặt khác, giúp hộ tiếp cận được với các tổ chức bên ngoài trong hỗ trợ phát triển kinh tế hộ. ■

Bảng 1: Minh họa sổ ghi chép kế toán các hoạt động thu - chi trong hộ nông dân

	Các hoạt động kinh tế và tiêu dùng trong hộ	Tháng											
		1	2	11	12					
Phân chi	I. Hoạt động kinh tế												
	1. Sản xuất nông nghiệp												
	a. Trồng trọt												
	a1. Lúa												
	Giống												
	...												
	a2. Ngô												
	b. Chăn nuôi												
	2. Hoạt động sản xuất phi nông nghiệp												
	...												
	II. Tiêu dùng gia đình												
	1. Chi tiêu thường xuyên												
	...												
	2. Chi tiêu không thường xuyên												
...													
Cộng													
Phân thu	I. Hoạt động kinh tế												
	1. Trồng trọt												
	...												
	2. Chăn nuôi												
	...												
	II. Khoản thu khác cho tiêu dùng (nếu có)												
...													
Cộng													

Bảng 2: Minh họa tổng hợp dòng tiền thu - chi và cân đối từ ghi chép kế toán tại hộ ĐVT: triệu đồng

Dòng tiền	Tháng											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Dòng tiền thu	8,00	10,00	8,00	8,00	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	25,50	30,50	17,50
Trồng trọt	2,50	2,50	2,50	2,50						20,00	25,00	12,00
Chăn nuôi		2,00										
Khác	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50
Dòng tiền chi	13,92	60,92	15,11	10,12	9,12	11,81	4,17	4,47	5,46	4,47	4,47	8,46
Chi phí trồng trọt	5,00	3,00	6,00	2,00	1,00	2,70	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	4,00
Chi phí chăn nuôi	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30
Chi phí sinh hoạt	8,62	57,62	8,81	7,82	7,82	8,81	2,87	3,17	4,16	3,17	3,17	4,16
Cân đối thu - chi												
Tiền đầu kỳ	20,00	14,08	3,16	1,05	1,93	1,31	2,00	3,33	4,36	4,40	4,43	5,46
Thặng dư, thâm hụt	(5,92)	(50,92)	(7,11)	(2,12)	(3,62)	(6,31)	1,33	1,03	0,04	21,03	26,03	9,04
Trả nợ										21,00	25,00	12,00
Vay nợ		40,00	5,00	3,00	3,00	7,00						
Tiền cuối kỳ	14,08	3,16	1,05	1,93	1,31	2,00	3,33	4,36	4,40	4,43	5,46	2,50

Nguồn: Tổng hợp số liệu từ thực hành ghi sổ ở một hộ nông dân (Bùi Thị Lâm, 2008)

Tài liệu tham khảo

Lê Hữu Ảnh, Bùi Thị Lâm (2009). Xây dựng mô hình bài toán vay vốn tín dụng gắn với dòng thu chi trong hộ nông dân. Tạp chí Khoa học và Phát triển. Tập 7, số 2, trang 212- 218.
Đình Tuấn Hải và Phạm Thị Mỹ Dung (2009). VIE 104/08: Củng cố và mở rộng mô hình sổ kế toán hộ nhằm

đánh giá kết quả kinh tế và tác động tới giảm nghèo tại huyện Mỹ Đức, Thành phố Hà Nội (Tài trợ bởi Oxfam Hoa Kỳ).

Bùi Thị Lâm (2008). Nghiên cứu dòng thu - chi và sử dụng tín dụng của các nông hộ ở huyện Cao Phong, huyện Lương Sơn tỉnh Hòa Bình. Đại học Nông nghiệp Hà Nội.